

LA ZARANDA

TEATRO INESTABLE DE ANDALUCÍA LA BAJA

EL GRITO EN EL CIELO

DOSSIER DE L'ESPECTACLE

EL GRITO EN EL CIELO

LA ZARANDA,

TEATRO INESTABLE DE ANDALUCÍA LA BAJA

FITXA

Direcció i espai escènic: Paco de la Zaranda

Text i dramaturgia: Eusebio Calonge

Intèrprets: Celia Bermejo, Enrique Bustos, Gaspar Campuzano, Iosune Onraita i Francisco Sánchez

Música: *Tannhäuser*, Richard Wagner (transcripció per a piano de Franz Liszt).

Mambos de Pérez Prado *Adore te devote*, Sant Tomàs d'Aquino

Il·luminació: E. Calonge

Modista: Trini Cabrero

Cartell i fotografia: Víctor Iglesias

Coordinació de transports: Eduardo Martínez

Producció: La Zaranda, Teatro Inestable de Andalucía la Baja

Col·laboració a la producció: Biennial de Teatre de Venècia i Temporada Alta 2014

Distribució: zarandacat@gmail.com

elgritoenelcielozaranda.blogspot.com.es

SINOPSI

Presoners de l'herència genètica, dels historials mèdics i del consum estadístic que administra el seu temps, aquests cossos desnonats acabaren dipositats en aquest magatzem d'òrgans deteriorats, sense possible regeneració. Una confortable i asèptica avantsala de la mort. Malgrat tot, a aquestes vides reduïdes a mecanismes orgànics no els han pogut abolir totalment la condraindició de somniar.

Alguns decideixen escapar-se de l'acte final del seu destí, tot intentant una fugida de la defunció mèdicament certificada vers la llegendària font de l'eterna joventut. Un viatge de retorn a la vida recuperant el dolor com a dimensió humana i la joia de la llibertat perduda. Viure a la intempèrie de l'ànima.

LA COMPANYIA

LA ZARANDA

Per tercera vegada consecutiva, la Zaranda estrena nova obra al Temporada Alta. *Nadie lo quiere creer. La patria de los espectros* (2010) *El régimen del pienso* (2012) encara continuen el recorregut que els ha portat pels principals teatres de la península, a ciutats com Bogotà, Montevideo, París, Toulouse, Filadèlfia, Berlin, Mèxic, han fet temporada al Teatro 25 de Mayo i al Cervantes de Buenos Aires, al Teatro Español i al María Guerrero de Madrid, i han estat presents en festivals com el Cena Brasil Internacional, al FIT de Cadis, al Reclam de Castelló, a la Mostra d'Autors Contemporanis d'Alacant, al Festival de las Artes de Costa

Rica, al Festival Internacional de Teatro de Caracas, a la Muestra Internacional de Teatro de Vitoria, al Mercosur de Córdova a l'Argentina o al d'Almada a Portugal. En aquest període, entre altres guardons, la Zaranda ha rebut el Premio Nacional de Teatro 2010 i el 2013 el premi d'Honor Sebastià Gasch del FAD de Barcelona. Dins el procés de creació, aquest mes d'agost la companyia ha estat convidada a fer una residència artística dins el marc de la Biennale di Teatro de Venècia, que dirigeix Àlex Rigola. Després d'una setmana, la companyia oferí al públic un assaig obert de l'embrió del que serà ***El grito en el cielo***.

LA ZARANDA, tsunami poètic

Impacten, torben, commouen. Les creacions de la Zaranda, Teatro Inestable de Andalucía la Baja, són una enorme batzegada per als sentits i per a l'ànima, una reverberació que roman. I és que els seus personatges "no viuen un argument, sinó una passió", ens diu el dramaturg Eusebio Calonge. Passió, compromís i genuïnitat defineixen la companyia. Amb 36 anys de trajectòria, la Zaranda continua desenvolupant una intensa tasca creativa que li ha valgut un gran prestigi internacional.

Al marge de modes efímeres i lluny de tàctiques comercials, sovint contracorrent, la Zaranda s'ha mantingut fidel a la seva manera de fer i de viure el teatre. El resultat és un llenguatge contemporani molt particular i extremament viu, amb textos depurats i efectius, una plàstica tan senzilla com colpidora i poètica, i l'ús simbòlic dels objectes, recollits per tot el món, que tenen la força d'un actor. Les seves obres són fruit de la recerca constant, d'una introspecció profunda i d'un treball en comú que dóna lloc a la creació, una realitat que sorgeix com si tingués vida pròpia.

AL MARGE DE MODES EFÍMERES I LLUNY DE TÀCTIQUES COMERCIALS LA ZARANDA S'HA MANTINGUT FIDEL A LA SEVA MANERA DE FER I DE VIURE EL TEATRE

No és teatre de masses, però tampoc no és difícil ni intel·lectual, precisament perquè va directe a l'ànima. Ens posa en contacte amb allò que pugui quedar en nosaltres de transcendència, però no d'una manera grandiloqüent, sinó més aviat primordial.

La mort, la devastació que deixa el pas del temps, la memòria... són assumptes que pel fet de ser tractats amb fortes dosis d'humor i d'ironia, no

perden en absolut gravetat. Aquesta és la gràcia de la Zaranda.

Riure's del mort i de qui el vetlla

Tres són les obres que la Zaranda estrenades a Temporada Alta i aquesta dita catalana es pot aplicar a totes tres.

Nadie lo quiere creer, la patria de los espectros

(2010) potser és la peça del seu repertori amb un fil argumental més clar, tot i que, com les altres, també té moltes capes per on endinsar-se.

Allà, la serventa i un nebot dubtós es disputaven la corcada herència de la mestressa moribunda, rosegada per la gangrena. La ruïnosa mansió, espai d'aparicions, putrefacta i espoliada com els qui l'habitaven, s'ensorrava per totes bandes, "menys per una, la que dóna a la memòria", puntualitzava Calonge. En una atmosfera asfixiant, espiral de degradació física i moral, els figurants d'aquell sainet espectral feien en vida els preparatius de les exèquies. Dins la representació, la representació esdevenia un joc en què els personatges eren còmplices, però també estratègia de fer passar per veritat el que no ho és. Hi era present la taxidèmia, l'art de mantenir viu el que és mort. Una aparença de vida, una realitat embalsamada on dissecar la història, un regne fantasmal on els morts són versemblantment vius. I, al capdavall, un sainet.

El régimen del pienso

(2012), sense deixar de banda els elements tragicòmics que caracteritzen la companyia, era un treball dur, negre, descarnat, que abordava sense embuts la visió del món com a simulacre. Una obra dramàticament complexa que significava un pas més en la trajectòria poètica i conceptual de la Zaranda.

Ens presentava els treballadors d'una empresa porcina que entra en crisi per una pesta causada no se sap si per manca o per excés de pinso. Això desen-

cadena el comiat de personal, les lluites pel lloc de feina, la desesperació i la desconfiança entre els treballadors. Un paral·lelisme en què les vides rutinàries del porc i de l'home es creuen, es confonen, sense altra esperança que una mort indolora.

Com una falla, els porcs també s'erigeixen com a personatges i fan també la seva representació. Una reflexió sobre l'art mateix. Es vol fer del drama del desvalgut empleat despatxat una obra immortal, deixant de banda la seva tragèdia personal. Els morts van "a la pila del greix", són tan sols un informe més per arxivar. La deshumanització, al capdavall, la banalització de la mort. Un home ja no val res si no rendeix.

El grito en el cielo (2014) presenta uns éssers desvalguts, al final dels seus dies, reduïts simplement a cossos, a òrgans, a historials mèdics, que, però, no es resignen a la defunció pautaada que els tenen assignada i busquen com sigui una fugida. Personat-

ges extraviats que no han perdut l'esperança, que intenten escapar-se d'una situació que els empresona i emprenen un viatge de retorn a la llibertat, a la vida.

Aquí un cop més, amb el seu humor cru, amb imatges poderoses, amb una posada en escena que amb quatre elements transforma els espais, la Zaranda commou i colpeix, torna a donar una lliçó de teatre parlant d'un món deshumanitzat que anorrea qualsevol mena de transcendència.

El germen d'*El grito en el cielo* va néixer a l'agost a la Biennal de Venècia, on la companyia va ser convidada en residència artística, al final de la qual va mostrar un assaig obert al públic. Des d'aleshores, el procés de creació ha continuat a la seva nau de Jerez, on l'obra ha anat creixent, canviant, polint-se per emprendre el camí que començarà al Teatre de Salt.

Maite Guisado

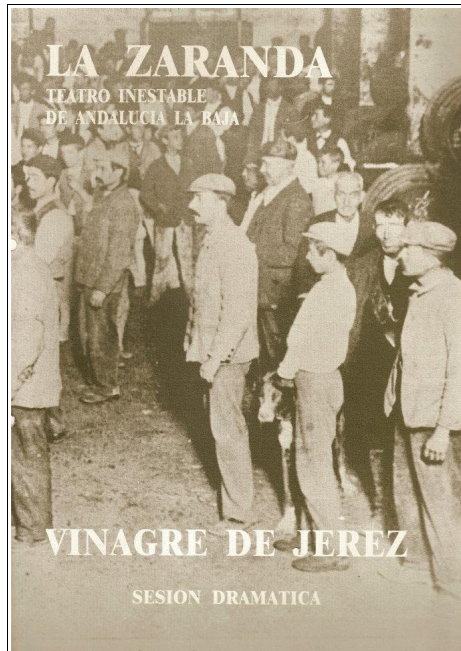
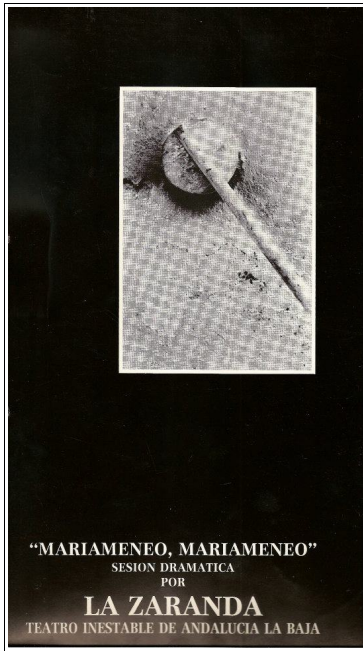
Assaig obert Biennal de Venècia, agost 2014.

MEMÒRIES FUGACES

Des que es va crear com a grup el 1978, han estat dotze els treballs realitzats.

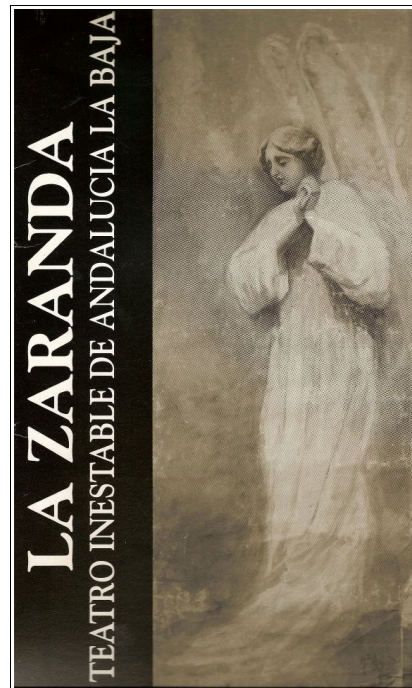
Els **Tinglados de María Castaña** (1983) va ser la primera creació que fou coneguda en l'àmbit estatal.

Mariameneo Mariameneo (1985) va tenir una notable difusió a la península i una gran repercussió internacional. Va estar present, entre altres ciutats, a Nova York, Berlín, Buenos Aires, París o Mèxic.

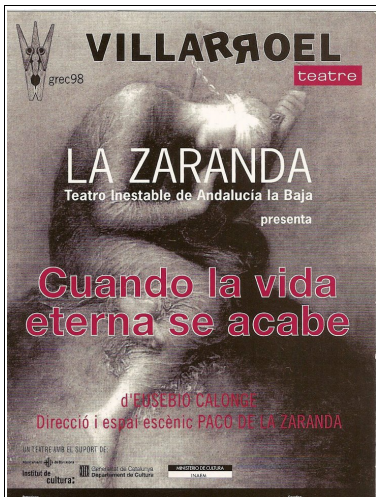
Vinagre de Jerez (1989) va anar augmentant i consolidant la seva presència internacional. Va participar en festivals del prestigi de la Biennal de Bonn, el Festival Internacional de Caracas, el Festival Internacional de Nantes, el Festival Tardor de Barcelona o el Festival de Otoño de Madrid.

Perdonen la Tristeza (1992) es va representar en una vintena de països: França, Itàlia, Argentina, Mèxic, Xile, Colòmbia, Egipte, Tunísia... Va rebre premis com el de la crítica de Madrid, Millor Espectacle Estranger a l'Uruguai o el del Festival Internacional del Caire.

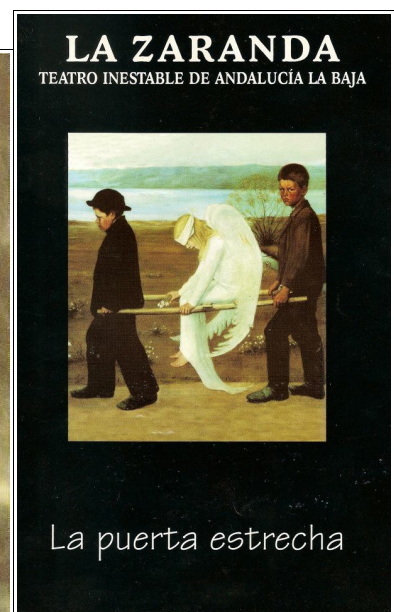
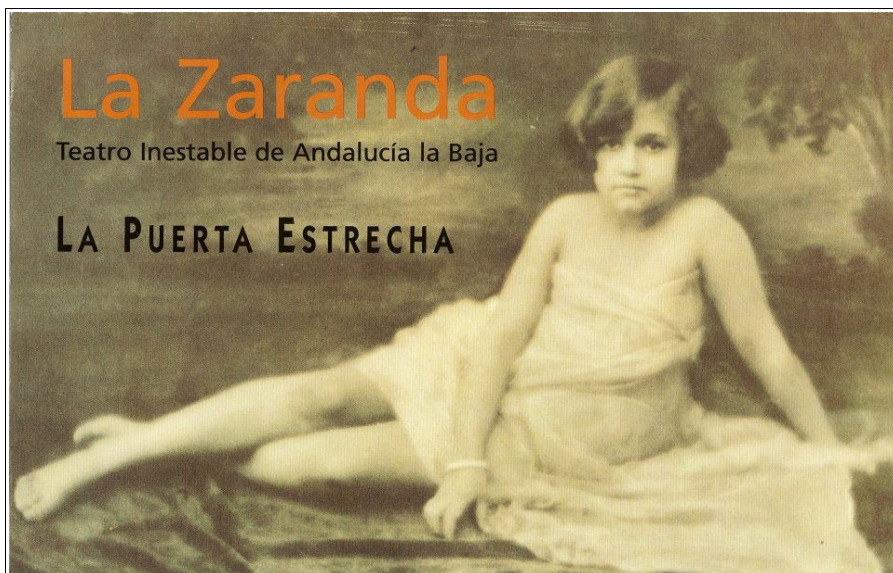

Obra Póstuma (1995) va obtenir, des de la seva estrena mundial a Nova York, una gran repercussió per part de la crítica. Va fer temporada en teatres nacionals de Buenos Aires o Rio de Janeiro, on la premsa va subratllar: "Lo mejor que se vió de la escena mundial. Un Lujo." (*El Clarín*. Buenos Aires)

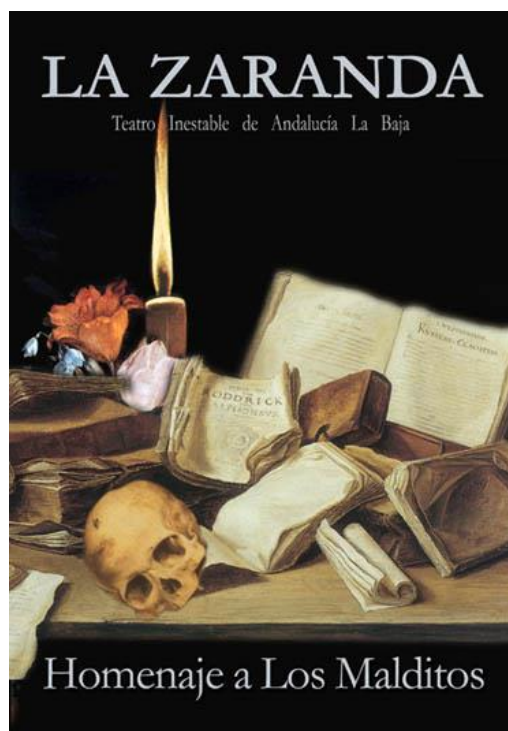
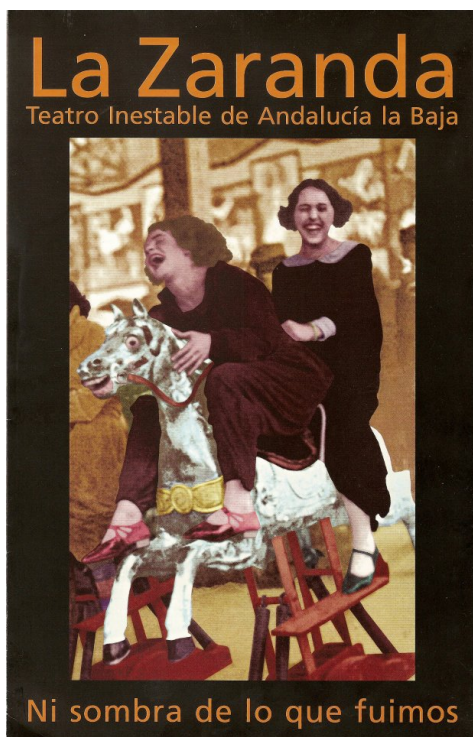

Quando la Vida Eterna se Acabe (1997) va estar present a la Huella de España a L'Havana i va rebre a Cuba el premio al Millor Espectacle Estranger de l'any atorgat per l'Associació d'Escriptors i Artistes Cubans. Va fer temporada al Teatro Nacional Cervantes de Buenos Aires o al Teatro Xola de Mèxic DF. Va anar, entre altres, al Festival de Caracas, Polveriggi (Ancona) Itàlia, Manizales (Colòmbia), Belo Horizonte (Brasil), San José de Costa Rica, Lima, el Festival del Món a Berlín, el GREC de Barcelona o en temporada amb el Cenro Dramático Nacional a Madrid.

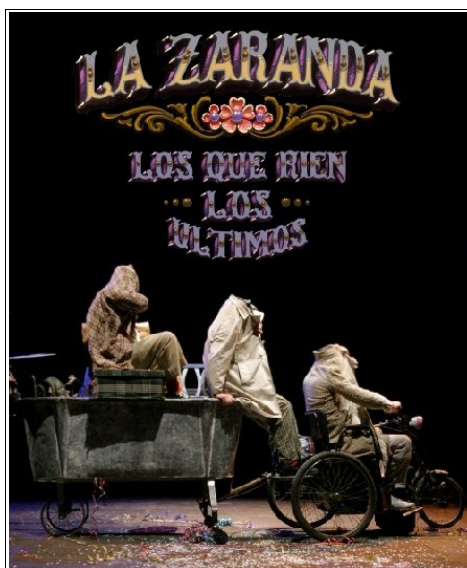
La Puerta Estrecha (2000), estrenada al Festival Internacional de Miami, també va estar present al Festival de Otoño de Madrid, FIT de Cadis, Festival de Vitòria, Festival Internacional de Nova York, Festival de Caracas, XXV aniversari de Fitei a Porto, Festival de Puerto Rico o Temporada a Buenos Aires, on va rebre premis al Millor Espectacle Internacional per part de l'I.T.I i el Diario Clarín.

Ni Sombra de lo que Fuimos (2002) commemorà el nostre XXV aniversari. Va fer temporada al Teatro Jiménez Rueda de l'Institut Nacional de las Artes (INBA) de Mèxic DF, també va anar al Festival Internacional de Buenos Aires, al de Porto Alegre (Brasil), al Festival Mira de Tolosa de Llenguadoc, al de Cahors, al Festival Internacional d'Almada (Portugal), al FIT de Cadis o al Festival de Otoño de Madrid.

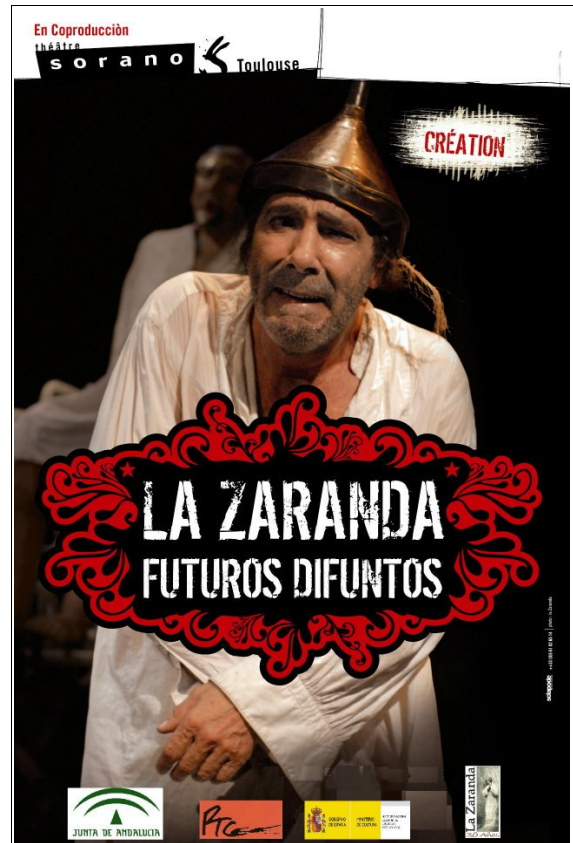
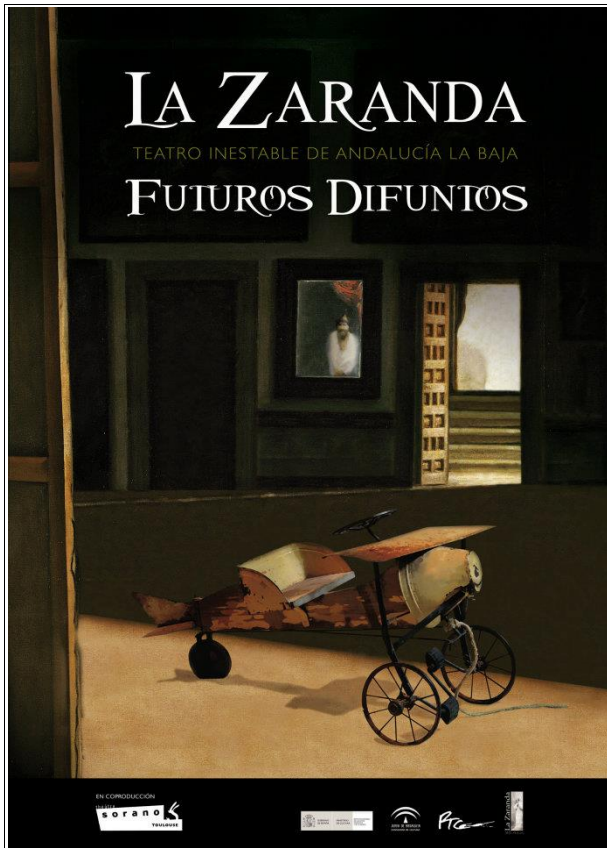

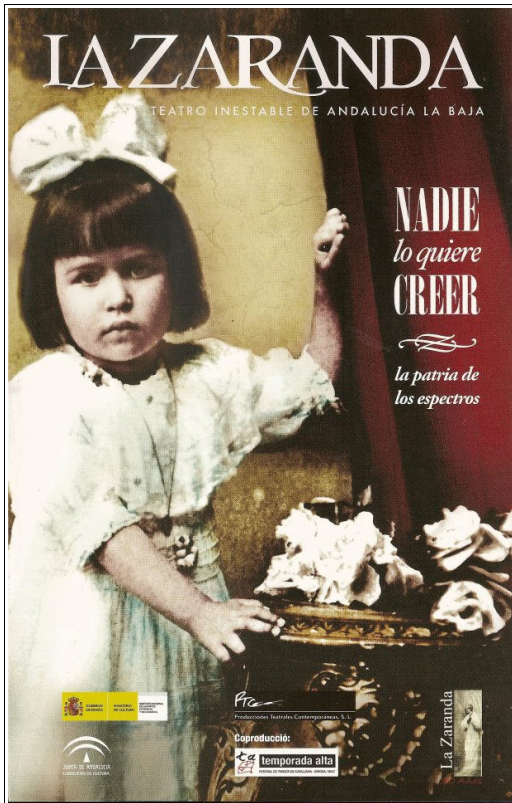
Homenaje a los Malditos (2004) es va estrenar dins el marc del Festival Quijote de París. A Espanya es va estrenar a la la Muestra Internacional de Santander. Va començar el seu recorregut americà amb temporada a l'Institut Nacional de Bellas Artes de la capital mexicana, també va inaugurar la temporada del Teatro Español de Madrid, va anar al FITAM de Santiago de Xile, al Festival de Las Artes de San José de Costa Rica, al FIT de Cadis o temporada al Teatro Presidente Alvear de Buenos Aires. Va rebre els premis al Millor Espectacle d' El Público de Canal Sur-Andalucía, Millor Direcció al Festival de Teatro de Palència, Premio Rojas i Premio ACE al Millor Espectacle Estranger a Buenos Aires.

Los Que Ríen los Últimos (2006), estrenada al Festival Translatine de Baiona, obrí temporada al Théâtre Sorano de Tolosa de Llenguadoc, va anar al Festival Quijote de París, Stage Theater Festival de Nova York, on va rebre el premi a Millor Espectacle Estranger de l'Association of Entertainment Critics, va estar al Festival de Las Artes de San José de Costa Rica, Teatros Nacionales de Mèxic DF, Guatemala, San Salvador, Panamà, temporadas al Teatro Nacional Solís de Montevideo, Teatro Nacional Cervantes de Buenos Aires, o Teatro Español de Madrid. Va rebre el Premio Ercilla (Euskadi) a la Millor Creació Dramàtica. Va protagonitzar el documental *Ruido con la Boca*, dirigit per Javier Guerrero.

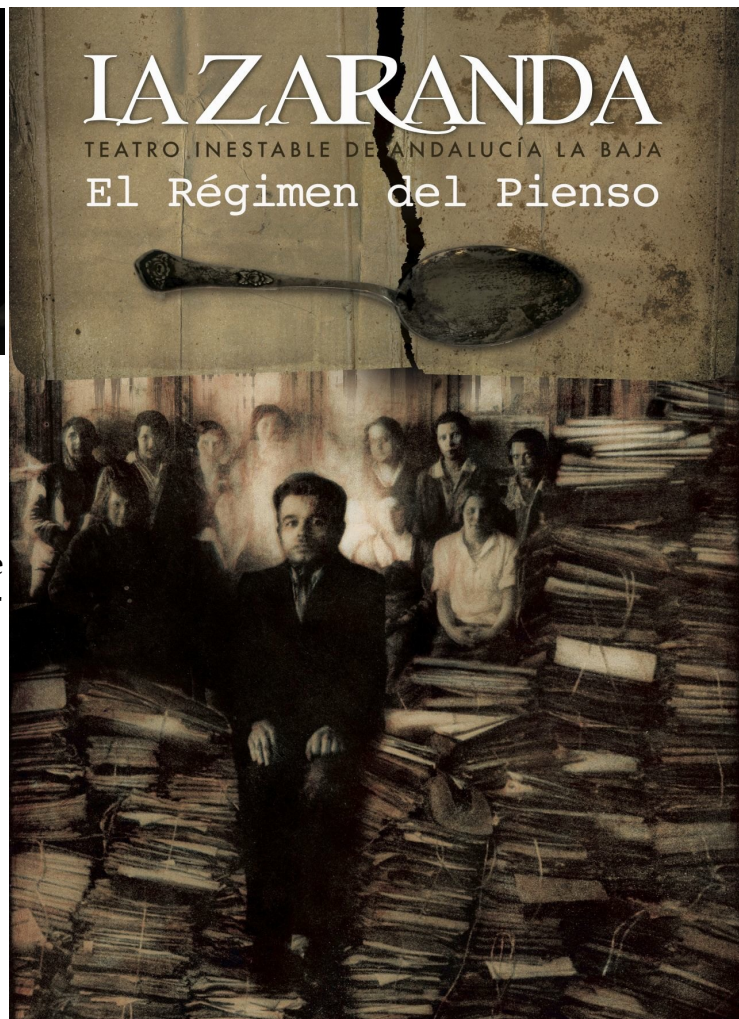
Futuros Difuntos (2008) va ser coproduïda pel Théâtre Sorano de Tolosa de Llenguadoc, on s'estrenà el novembre del 2008. Després va anar a la Scène Nationale de Tarbes – Le Parvis (França), Festival de Teatro de Quito i Cuenca (Ecuador), Festival de las Artes de San José de Costa Rica, a festivals com el FIT de Cadis, Logronyo o Vitòria, temporades al Teatro Español de Madrid, Teatre Lliure de Barcelona i Teatro Metropolitan de Buenos Aires, on va rebre el Premio Rojas Teatro del Mundo atorgat per la Universitat de la capital argentina. La companyia va rebre el Premi Nacional de Teatre el 2010.

Nadie lo quiere Creer. La patria de los espectros (2010) va ser coproduïda pel Festival Temporada Alta de Girona-Festival de Tardor de Catalunya. Ha recorregut festivals i teatres com el FITB de Bogotà, Teatro Solis de Montevideo, 25 de mayo de Buenos Aires, en la nostra enèsima temporada, festival

Mercosur de Córdoba Argentina, on vam rebre el premi a la millor obra internacional, Théâtre Sorano de Tolosa de Llenguadoc, Festival Cena Brasil Internacional a Sao Paulo i Rio de Janeiro. Teatro Español de Madrid, etc.

El régimen del pienso, també en coproducció amb el Festival Temporada Alta, Festival de Tardor de Catalunya, Girona/Salt, es va estrenar el 2012.

Sabent que les hemeroteques s'esgrogueeixen, que els premis es floreixen, que a l'altre costat de la memòria hi ha l'oblit i que "el camino se hace al andar", comencem el recorregut d'*El grito en el cielo* (2014).